

Eğer Herşeyin bir Yaraticısı Varsa O Halde Allah'ın Yaraticısı Kimdir

<"xml encoding="UTF-8?">

Eğer Herşeyin bir Yaraticısı Varsa O Halde Allah'ın Yaraticısı Kimdir

Ayetullah Cafer Sübhani

Yaraticıyı ispat eden delillerden birisi, düzen (nezm) delilidir. Bu delilin öncüllerinden biri de neden-sonuç kanunudur. Yani her şeyin bir illeti vardır. O halde alem de var olduğu için mutlaka bir nedeni olmalıdır. Zira alem, özel bir düzene sahiptir. Dolayısıyla nedeni ve ilim ve kudret sahibi bir varlık olmalıdır. Sonuç da şudur ki alem, Allah adında ilim ve kudret sahibi bir yaratıcıya sahiptir.

Burada şu soru ortaya çıkmaktadır ki, neden-sonuç kanunu tümel ve kapsamlı bir kanundur. Bütün varlıkları kuşatmaktadır. O halde Allah adında bu alemin yaratan varlığın da bir nedeni olmalıdır. Oysa biz Allah'ı nedenlerin nedeni kabul etmekteyiz ve onun bir nedeninin olduğunu düşünmemekteyiz. Bu durumda nedensellik kanununun kapsamlılığını nasıl izah etmeliyiz?

Cevap

Bu soruya cevap vermeden önce hatırlatmak gerekir ki maddeciler ve ilahiyatçılar, bu soru karşısında eşit konumdadırlar. Zira Allah'a inanan kimseler açısından bütün varlıklar Allah'a dönmektedir ve ondan kaynaklanmaktadır. Maddeci düşünen kimselere göre de varlığın bütün boyutları maddeye dönmektedir ve madde bütün her şeyin kaynağı konumundadır. Şimdi burada şu söylenmektedir: Eğer nedensellik kanunu tümel ve kapsamlı bir kanun ise ilahiyatçılar Allah'ın yaratıcısını tayin etmeli, maddeciler de maddenin yaratıcısını belirtmelidir.

Dolayısıyla varlığın yaratıcısını tayin etme görevi, sadece ilahiyatçıları ilgilendiren bir husus

değildir. Maddeciler de madde aleminin kaynağını tayin etmekle görevlidir. Maddecilerin bu konuda söyleyeceği cevap, ilahiyatçıların ve Allah'a inananların vereceği cevapla aynıdır. İlginç olanı da şudur ki maddeci ve ilahiyatçı kimseler arasında ortak olan böyle bir soru, sadece ilahiyatçılara yöneltilmekte ve maddeciler kendisini bu sorudan beri kabul etmektedirler.

Siyaset gereği filozof makamına yükselen Bertrant Russel adlı meşhur İngiliz matematikçisi, "Neden hristiyan değilim?" adlı meşhur kitabında şöyle demektedir: "Ben uzun bir süre Allah'a inanan bir kimseydim. Bu varlık aleminin Allah'ın yarattığı olduğuna inanıyordum. Ama sonradan gördüm ki eğer bu inanca sahip olacak olursam,

ilmi bir kanun olan neden-sonuç kanunu ayaklar altına almam gerekir. Zira ilim bize şöyle demektedir: "Her varlığın bir nedeni vardır. O halde eğer insan Allah'a inanacak olursa, onun için de bir neden bulmalıdır. Oysa bu inançta Allah nedeni olmayan bir varlıktır. Dolayısıyla neden sonuç kanuna riayet etmek için Allah'a inanmaktan vaz geçtim ve maddeciler topluluğuna katıldım."

Ne kadar ilginç! Bu filozof, söz konusu kanunun (doğru olsa bile) ilahiyatçı ve maddeci kimseler arasında ortak sorun olduğundan gaflet etmiştir. Zira Allah'a inanan kimselerin ekolünde Allah nedensiz ve kadim (ezeli) bir varlık olduğu gibi materyalist ekollerde de madde (alem) ezeli ve nedensiz bir varlıktır. Neden ve sonuç kanununu korumak, bizleri Allah'a yöneliştiren alıkoyuyorsa, aynı şekilde maddecilikten de alı koymalıdır. Bu durumda da şüpheciler zümresine (septisizm) katılmak gerekir; Allah'ı inkar edenler grubuna değil.

Bu filozof görünümlü şahsın nasıl olur da bu gerçekten gaflet ettiği bizim için belli değildir. Ama şimdi bu soruya cevap vermeye çalışalım:

Bu soruda, bir mugalâta (demagoji) vardır. O da şudur ki "varlık" yerine "fenomen" kelimesi kullanılmış ve her ikisi eş anlamlı kabul edilmiştir. Burada aslında iki husus vardır; biri doğru diğeri ise yanlış:

1-Her fenomenin bir nedeni vardır.

2-Her varlığın bir nedeni vardır.

Neden-sonuç kanunun bize söylediği şey birinci maddede ifade edilen gerçektir. Fenomen'in anlamı şudur: Var olmayan ve sonradan vücuda gelen bir şey. Tıpkı Daha önce olmayan ve sonradan vücuda gelen bir çocuk gibi şüphesiz bunun bir nedeni vardır. Bu akli bir kanundur;

tecrübi değil. Bu konuda hiçbir istisna göze çarpmamaktadır. Bu ilkenin akli delili varlık ve yokluğa karşı eşit pozisyonda olan "mümkün" kavramında gizlidir.

Başka bir ifadeyle "mümkün" olan varlık bir dairenin içinde yer almıştır. Dairenin iki tarafından birine (varlık veya yokluğa) sürüklenmesinin mutlaka bir delili olmalıdır. Dolayısıyla bir varlığın yokluğu bir fenomenin yokluğu için yeterlidir. Oysa her fenomenin varlığı için bir nedenin varlığı gerekir. Allah'a inanan hiç kimse, bu kanunu inkar etmez ve usulen bu kanun Allah'ı tanıma delillerinin temelini teşkil etmektedir.

Oysa ikinci ilke batıldır. Zira varlık fenomenler kısmından olduğu taktirde bir nedene ihtiyaç duymaktadır. Bir fenomen olmayan ve yokluk önceliği bulunmayan varlık ise ezeli ve ebedidir.

Böyle bir varlık nedene ihtiyaç duymadığı için hiçbir nedene sahip değildir ve usulen hiçbir nedeni de yoktur.

Allah'a inanan kimselerin varlığın kaynağı ve yaratıcısı kabul ettiği Allah ezeli ve ebedi bir varlıktır. Bir an olsun varlıktan mahrum kalmamıştır. Varlığı sonradan da edinmiş değildir. Bu durumda böylesine bir varlık için bir neden aramak varlık hakikatinden gafletten kaynaklanmaktadır. Varlıklar arasında sadece Allah'ın böyle bir gerçeğe sahip olduğunun delili ise teselsülün batıl oluşudur. Teselsülün batıl olduğu delili, bizlere varlığın bir noktada olması gerektiğini ispat etmektedir. O noktada artık ne nedensellik ne de sonuç söz konusudur. Varlık kaynağı olan zat, varlığı veren olmalıdır; alan değil. Aksi taktirde mümkünler alemi asla vücuda gelemezdi.

Bu ilmi hakikat ifade edildiği şekliyle felsefi kitaplarda, aşağıdaki şekilde beyan edilmiştir:

"İlineksel olan herşey, bizzat olan bir varlığa dayanmalıdır."

Allah'ı kimin yarattığı sorusu bir çelişki içermektedir. Zira Allah'tan maksat, sürekli var olan, hiçbir zaman yok olmayan ezeli ve ebedi bir varlıktır. Şüphesiz bu konu, neden-sonuç ilkesinin dışında kalmaktadır.

Dolayısıyla Allah'ın yaratıcısının kim olduğu sorusu, yanlış bir sorudur. Allah hakkında böyle bir soru sormak onu ezeli ve ebedi kabul etmemektir. Allah'ın sonradan vücuda geldiğini iddia etmektir. Dolayısıyla Allah kavramı ile Allah'ın yaratıcısı kimdir sorusu, birbiriyle uyuşmamaktadır.

Bazen cahil kimseler için şöyle bir örnek vermektedirler: "Herşey, şeker vasıtasıyla tatlıdır. Ama şekerin tatlılığı kendisindendir veya herşey ışık sayesinde aydınlığa kavuşmaktadır. Ama ışık bizzat aydınlıktır."

Elbette bu örnekler, insana konuyu anlamada yardımcı olmaktadır. Ama konumuzla uyum içinde değildir. Ama anlatma makamında bu örneklerden yardım almak zorundayız. Bu yüzden, "her varlığın varlığı Allah'tandır. O halde Allah'ın varlığı kimdendir?" sorusuna cevap olarak bu örnekler zikredildikten sonra şöyle söylemek gerekir: "Allah'ın varlığı bizzat kendisindendir ve ".Allah'ın varlığının kendisinden kaynaklanmaktadır